

Wijzigingen aan de wet onbevaarbare waterlopen: praktische implicaties en provinciale invulling

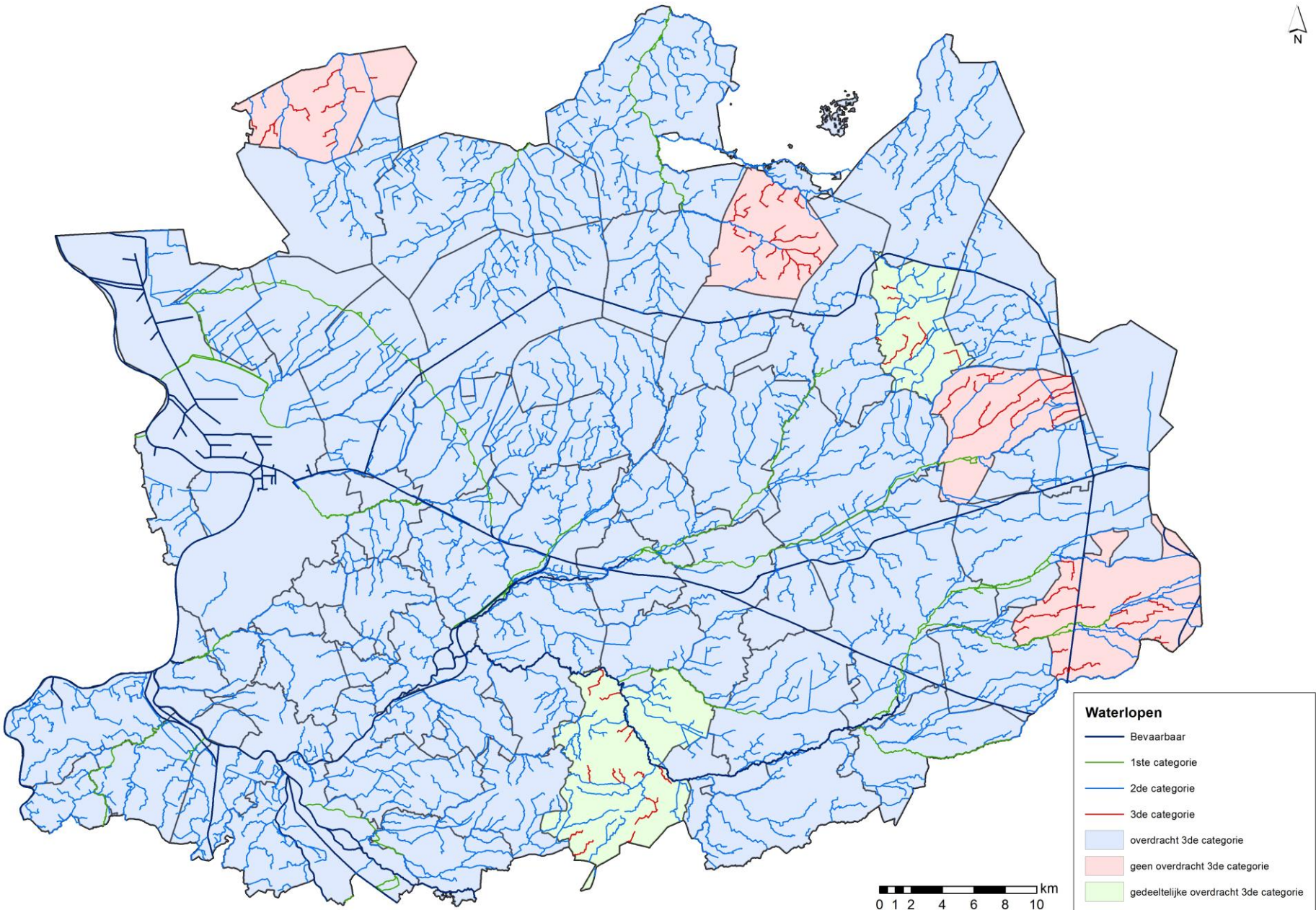
Inhoud

1. Rangschikking van waterlopen (art. 4 en 4 bis)
2. Terugbetaling kosten voor het onderhoud in polders en wateringen (art. 7)
3. Stuwrecht (art. 9)
4. Machtigingen (art. 12)
5. Toezicht (art. 20)
6. Publieke grachten (23ter)
7. Digitale atlas (art. 5)

Rangschikking waterlopen

- Geen inhoudelijke aanpassingen aan de procedure en mogelijkheden
- Mogelijkheid blijft bestaan voor de Vlaamse Regering om waterlopen in een hogere of lagere categorie te rangschikken mits akkoord van huidige en nieuwe beheerder (art. 4bis §3).
- Gemeenten die de waterlopen van 3^e categorie willen overdragen kunnen in de **provincie Antwerpen** hiervoor nog steeds een aanvraag doen.

Waterlopen

- Bevaarbaar
- 1ste categorie
- 2de categorie
- 3de categorie
- overdracht 3de categorie
- geen overdracht 3de categorie
- gedeeltelijke overdracht 3de categorie

0 1 2 4 6 8 10 km

Terugbetaling kosten onderhoud

- In beginsel: **de beheerder** draagt de kosten voor het beheer (art. 7 - 2de lid)
- Polders en wateringen kunnen **aan provincies en gemeenten** vragen om de kosten voor het beheer terug te betalen (art. 7 – 2de lid). Provincie en gemeenten beslissen. Beslissing geldt in principe voor meerdere jaren (MvT)

Terugbetaling kosten onderhoud

- Terugbetaling van de **redelijke kosten** voor onderhoud (art. 7 - 2de lid)
- Enkele voorwaarden om voor terugbetaling in aanmerking te komen (MvT):
 - ✓ Onderhoud noodzakelijk voor het behoud van de waterlopen in goede toestand
 - ✓ Voldaan aan de principes van het integraal waterbeleid
 - ✓ Voldaan aan geldende wetgeving (overheidsopdrachten, natuur, bodem, erfgoed, ...)
 - ✓ Voorafgaande goedkeuring door de provincie of gemeente

Terugbetaling kosten onderhoud

- De **huidige werkwijze** van terugbetaling door de provincie Antwerpen **blijft behouden**:
 - ✓ Systeem plafondbedrag blijft bestaan
 - ✓ Nog geen duidelijkheid over provinciaal budget 2020 - 2025, ook niet wat plafondbedragen
 - ✓ Alle herstellingswerken, zomermaaiïngen of slibruimingen dienen op voorhand voorgelegd aan medewerkers provincie
 - ✓ De terugbetaling wordt beperkt tot werkelijke kostprijs van de werken op het terrein, en omvatten geen administratie- of toezichtkosten

Terugbetaling kosten onderhoud

- De regeling voor terugbetaling kosten onderhoud staat los van de goedkeuring van de gunning voor werken, leveringen en diensten door de gouverneur, die altijd nodig blijft (art. 85 polder- of wateringwet)
- Beheer = onderhoud en inrichtingswerken
Provincies en gemeenten **kunnen** beslissen om inrichtingswerken te financieren (art. 7 – 2de lid)

Stuwrecht

De waterbeheerder kan de **voorwaarden van het stuwrecht wijzigen** voor het algemeen belang na daarover voorafgaand een overleg te hebben georganiseerd met de houder van het stuwrecht (art. 9 §2 – 3de lid)

Stuwrecht

*Soorten-
beschermings-
programma*

Provincie
Antwerpen

Stuwrecht

Palingbeheerplan

Ecologie vs Erfgoed

oplossen vismigratieknelpunt vs behouden
maalvaardigheid

Oplossingen zijn mogelijk:

- het beperken van de stuwtijd
- het aanpassen van het ontwerp van de vistrap
- prioriteiten bij lage debieten

Machtigingen

- Andere personen dan de bevoegde waterbeheerder mogen alleen werken uitvoeren aan, over of onder de waterloop indien zij een machtiging hebben gekregen van de bevoegde waterbeheerder (art. 12 §1 – 1ste lid)

Oude wet:

de provincie gaf machtigingen op waterlopen 2de en 3de cat, zowel binnen als buiten de polders en wateringen.

Nieuwe wet:

! de waterbeheerder zal machtiging verlenen:

- gemeente op 3de cat buiten P/W
- polder of watering in hun ambtsgebied voor 2de en 3de cat

Machtigingen

- Gemeentebesturen **kunnen**, in overleg met de betrokken provincies, er voor opteren om de machtigingen verder inhoudelijk te laten voorbereiden door de provincies (MvT)

De provincie Antwerpen stelt op vraag sjablonen en voorbeelden ter beschikking, maar zal verder geen actieve ondersteuning bieden.

Gemeenten die zelf 3de cat beheren, kunnen ervoor opteren om deze waterlopen over te dragen aan de provincie zodat zij geen machtigingen moeten verlenen.

Machtigingen

- “Als de bevoegde waterbeheerder een gunstig advies uitbrengt in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning, geldt dat als machtiging als de eventuele voorwaarden waarvan het gunstige advies afhankelijk wordt gemaakt, in de vergunning in kwestie worden opgelegd.” (artikel 12)
- De voorwaarden van de machtigingsadviezen moeten steeds integraal worden overgenomen in de vergunning (beslissing). Zo niet, dan is er in principe geen machtiging verkregen, en dient nog een afzonderlijke machtiging te worden aangevraagd.

Toezicht

- Toezicht op de wet en de uitvoeringsbesluiten verloopt volgens de regels vermeld in titel XVI van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid ('milieuhandhavingsdecreet') (art. 20)

Oude wet:

- Slechts 'overtredingen' met processen-verbaal met bewijswaarde van een inlichting
- Politiestrafpen uit te spreken door politierechtbanken
- Verjaringstermijn van 6 maanden na vaststelling voor uitoefening van de strafvordering

Nieuwe wet:

- Groter areaal aan handhavingsmiddelen (raadgevingen, aanmaningen, ...)
- Milieumisdrijven met processen-verbaal met wettelijke bewijswaarde tot bewijs van het tegendeel
- Naast strafrechtelijke ook een bestuurlijke handhaving

Toezicht

- De uitvoering van art. 20 moet nog geregeld worden: aanpassingen nodig aan het 'handhavingsbesluit'

Onder voorbehoud

Bevoegdheidsverdeling (op basis van voorlopige tekst besluit)

- Gewestelijke toezichthouder VMM voor 1ste cat
- Provinciale toezichthouder voor 2de cat
(ook binnen de P&W)
- Gemeentelijke toezichthouder voor 3de cat en publieke grachten (ook binnen P&W)

Geen toezichtsbevoegdheden voor P&W

Publieke grachten

Publieke grachten – erfdiensbaarheden

Tot nu toe

- grachten algemeen belang: enkel recht van doorgang max. 3 m
- polder- en wateringgrachten: zelfde erfdiensbaarheden als gerangschikte waterlopen in de P/W

Met **art. 23 ter** komt er **1 enkel statuut publieke gracht**: recht van doorgang en deponie van specie binnen een zone van max. 5 m

Publieke grachten – aanduiding

- Gemeenten, polders of wateringen kunnen publieke grachten en erfdiensbaarheden aanduiden na openbaar onderzoek
- Procedure wordt opgenomen in uitvoeringsbesluit

Publieke grachten

Overgangsmaatregelen

- Bestaande **grachten van algemeen belang** worden automatisch publieke grachten, met overname van de (beperkte) erfdienstbaarheden van een gracht van algemeen belang
- Polders of wateringen: grachten die door de Algemene vergadering zijn aangeduid als te onderhouden door de P/W (zgn. **'polder- of wateringgrachten'**) zullen op het moment van bekendmaking van de digitale atlas het statuut publieke gracht hebben (cfr. art. 5 – 3de lid)

MvT: Op het moment van inwerkingtreding van de digitale atlas moeten de reeds als polder- of wateringgracht erkende waterlopen het statuut van publieke gracht verkrijgen.

Digitale Atlas

- **VMM** heeft als taak de digitale atlas onbevaarbare waterlopen en publieke grachten op te maken en te actualiseren (art. 5 – 1ste lid)
- Uitvoeringsbesluit bepaalt inhoud, modaliteiten voor opmaak en bekendmaking (art. 5 – 2de lid)
- Tot bekendmaking blijft de huidige atlas van toepassing (art. 5 – 2de lid)
- **De provincies** leveren daarvoor gevalideerde informatie aan voor waterlopen 2de en 3de cat alsook voor **publieke grachten** (art. 5 – 1ste lid)

Digitale Atlas

- Gemeenten, polders en wateringen dienen bij wijzigingen concrete info (bij voorkeur asbuilt-plannen) aan provincie over te maken
- ‘De machtigingverlener moet de nodige technische gegevens van de uitgevoerde werken op de **waterlopen tweede of derde categorie** aan de provincie bezorgen, en dit binnen de zestig dagen na de uitvoering van de werken.’
- Ook voor publieke grachten dient alle relevante info aan de provincie te worden overgemaakt.

Digitale Atlas

Digitale atlas onbevaarbare waterlopen en publieke grachten

Momentopname van een deelverzameling van de Vlaamse Hydrografische Atlas aangevuld met afmetingen (voor waterlopen), erfdienstbaarheden (grachten) en de bestuurlijke beslissingen

Digitale Atlas

Uitvoeringsbesluit (enkel ontwerp tekst beschikbaar)

- **Procedure**

- ✓ Openbaar onderzoek gelijktijdig met de procedure OO stroomgebiedbeheerplannen (najaar 2020)
- ✓ Enkel over:
 - ✓ Aslijnen (waterlopen en grachten)
 - ✓ Afmetingen (waterlopen)
- ✓ Na openbaar onderzoek legt de minister de atlas vast ('nulpunt')
- ✓ Atlas wordt nadien aangevuld met bijkomende bestuurlijke beslissingen
 - ✓ rangschikken/aanduiden en ontnemen van rangschikken/aanduiden
 - ✓ wijzigingen t.g.v. werken die aslijnen en/of afmetingen beïnvloeden
- ✓ Procedure wordt om de 6 jaar herhaald (nieuw 'nulpunt')

Digitale Atlas - waterlopen

Uitvoeringsbesluit (enkel ontwerp tekst beschikbaar)

- **Gegevens voor gerangschikte waterlopen**

- ✓ de ligging van de aslijn
- ✓ afmetingen: de bodembreedte, de kruinbreedte, de diepte van de bedding of het dwarsprofiel met vermelding van jaartal vaststelling, min. aan de bron en monding en om de 500 m
- ✓ de naam, categorie en beheerder
- ✓ de VHG-code en het provinciaal nummer
- ✓ de bestuurlijke beslissingen bij wijzigingen

Digitale Atlas – publieke grachten

Onder voorbehoud

Uitvoeringsbesluit (enkel ontwerp tekst beschikbaar)

- **Gegevens voor publieke grachten**

- ✓ de ligging van de aslijn
- ✓ de naam, categorie en beheerder
- ✓ de VHAG-code en het provinciaal nummer
- ✓ breedte van de erf dienstbaarheid LO en RO
- ✓ alle bestuurlijke beslissingen tot aanduiding en wijziging

Digitale Atlas – publieke grachten

- Wil de polder of watering in de toekomst nog beschikken over **erfdienstbaarheden langs grachten**, dan zullen deze opgenomen moeten worden in de Digitale Atlas als **publieke gracht**. De verwachting is dat het KB algemeen politiereglement 1958 zal worden opgeheven in het uitvoeringsbesluit van de nieuwe wet.
- **Deadline** voor het aanleveren van de digitale bestanden: **15 december 2019**. Bestanden die daarna aangeleverd worden, kunnen niet meer worden opgenomen.

Didier Soens
directeur
DIENST INTEGRAAL WATERBELEID
DEPARTEMENT LEEFMILIEU – PROVINCIE ANTWERPEN

Didier.soens@provincieantwerpen.be